

Aineeton kulttuuriperintö, kriisinkestävyys, kestävä kehitys

14.2.2026

Lauri Oino
kehittämispäällikkö, Kansanmusiikki-insituutti

- **Kansanmusiikki-instituutti**

- suomalaisen kansanmusiikin ja kansantanssin edistäminen
- tutkimus, tallennus, arkistointi, tiedotus- ja julkaisutoiminta, koulutus- ja museotoiminta, kulttuuripoliittinen vaikuttaminen
- perustettu 1974, toimii Kansantaiteenkeskuksessa

- **Tallari**

- maan ainoa kansanmusiikin vos-orkesteri, per. 1986
- vuonna 2025 kaikkiaan 14 ohjelmistoa, 101 keikkaa, joista 60 koulu- ja vanhustentalokonsertteja

Ensimmäinen suomalainen Unescon aineettoman kulttuuriperinnön suojelusopimuksen akkreditoitu asiantuntijaorganisaatio (2018-):

- Konsultointi ja neuvonta sekä kotimaassa että kansainvälisesti
- Elävän perinnön piste ja kv. seminaari- ja luento-ohjelma Kaustisen kansanmusiikkijuhlilla
- Kansallinen aineettoman kulttuuriperinnön asiantuntijaryhmä, kansallisen aineettoman kulttuuriperinnön yhdistys
- Kv. kattojärjestö ICH NGO Forum, hallitus ja työryhmät
- Pohjoismainen verkosto Nordic-Baltic ICH Network
- Tutkimusyhteistyö: Taideyliopisto, Centria amk, kv. korkeakoulut
- Kansainvälinen hanketoiminta: Interreg, Leader, Erasmus+ ym.
- Kulttuuritavoite 2030 -kampanja

Aineeton kulttuuriperintö

"Aineettomalla kulttuuriperinnöllä tarkoitetaan käytäntöjä, kuvauksia, ilmauksia, tietoa, taitoja [--] jotka yhteisöt [--] tunnustavat osaksi kulttuuriperintöään.

Tätä aineetonta kulttuuriperintöä, joka siirtyy sukupolvelta toiselle, yhteisöt ja ryhmät luovat jatkuvasti uudelleen suhteessa ympäristöönsä, vuorovaikutuksessa luonnon ja oman historiansa kanssa [--]."

Unescon aineettoman kulttuuriperinnön suojelusopimus (2003)

Pääsiäiskokon polttoa Keski-Pohjanmaalla

= > ”Aineeton käänne”

- kysymyksessä oleva ilmiö on sisällöltään kulttuuriperintöä, se on **ylisukupolvista** ja voi myös **muuttua**
- elävyys: ilmiö **elää nykypäivässä** jonkun yhteisön aktiivisesti harjoittamana, on yhteisön ja sen jäsenten identiteetille tärkeä
- yhteisölähtöisyys: **yhteisöt määrittelevät itse** tärkeän kulttuuriperintönsä, keitä yhteisöön kuuluu ja miten perinnettä halutaan turvata
- luo tunteen **identiteetistä ja jatkuvuudesta**
- **ihmisoikeusnormien** mukaisuus

Pääsiäiskokoon polttoa Keski-Pohjanmaalla

Kaustinen: perinne elää

- 4200 asukkaan kunnassa ja lähikunnissa satoja soittajia ja tanssijoita, kymmeniä ryhmiä, sadoittain muilla tavoilla osallistuvia: yhdistysaktiivit, perheenjäsenet, festarityöntekijät, -talkoolaiset, kotimajoittajat, palveluntarjoajat...
- Kaustinen Folk Music Festival isoimpia Euroopassa, 4000-5000 esiintyjää ja n. 40000-50000 käyntiä vuodessa
- Kaustislainen viulunsoitto Unescon ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon 2021

Teboil Kaustinen

29. marraskuuta kello 11.12 · 🌐

Kaustisen omat pojat tuli soittamaan meille lounas ajaksi elävää musiikkia 😊🎵

Kulttuuriperintö, yhteisöllisyys ja osallisuus

”Kulttuuriperintö tarjoaa osallisuuden kokemuksia, jolle hyvinvointimme rakentuu.”

Kulttuuriperintöstrategia 2030

”Elämän merkityksiä synnyttävät monet yhteisöt käsityöpiireistä ja kesäteatterin esiintyjistä iltarastien suunnistajiin. Nämä tuottavat jaettua kokemusta kulttuuriperinnöstä. Kulttuurialan harrastamisen ja kokemisen rakenteilla on merkitystä yhteisöllisyydelle. Se antaa sirpaloituvassa yhteiskunnassa perustan sille, miten yhdenvertaisuus, suvaitsevaisuus ja erilaisuuden sietokyky saavat mahdollisuuden.”

Henkinen kriisinkestävyys

*”Resilienssi tarkoittaa **yleistä kriisinkestävyyttä** eli yksilöiden ja yhteisöjen kykyä pitää yllä toimintakykyään muuttuvissa olosuhteissa. Se on valmiutta kohdata häiriöitä ja kriisejä ja palautua niistä.”*

*”**Henkisellä kriisinkestävyydellä** tarkoitetaan kansakunnan kykyä kestää erilaisten turvallisuustilanteiden aiheuttamat henkiset paineet ja selviytyä niiden vaikutuksilta. [--] **Kulttuuriala** on keskeinen henkisen kriisinkestävyuden luoja ja ylläpitäjä.”*

Taide, kulttuuri ja resilienssi

5 tapaa joilla taide ja kulttuuri vahvistavat resilienssiä:

Jatkuvuuden hallinta. Kulttuuriperintö, kuten laulut, antavat meille tunteen siitä, että täällä on ollut ihmisiä meitä ennen ja tulee meidän jälkeemme.

Kyky oppia. Taideharrastus vahvistaa elinikäisen oppimisen avaintaitoja, kuten aloitteellisuutta ja ilmaisukykyä. Se myös parantaa kognitiivista suorituskkyä.

Vahvistaa mielenterveyttä. Taide parantaa mielialaa ja vähentää negatiivisia tunteita, kuten ahdistuneisuutta, masentuneisuutta ja surullisuutta.

Kuvittelukyky. Utooppinen ajattelu auttaa hahmottamaan, että tulevaisuus voi olla aivan toisenlainen kuin nykyisyys.

Epävarmuuden sietäminen. Taide auttaa pärjäämään monimutkaisuuden kanssa ja hyväksymään sen, ettei kaikkea voi ymmärtää.

Kulttuuriperintö ja kriisinkestävyys

”Epävarmoina aikoina kulttuuri itsessään tai kulttuuriperintötoimintaan osallistuminen voivat tarjota mahdollisuuden yhdessä jaettuihin kokemuksiin ja vaikeaksi koettujen asioiden ja tunteiden käsittelemiseen.”

Kulttuuriperintöstrategia 2030

Kulttuuriperintö ja yhteenkuuluvuus

”Muun muassa yhteisöjen elävää perinnettä hyödyntämällä on mahdollista vahvistaa ihmisten juurtumista uusille kotiseuduille ja edistää kaikkia osapuolia kunnioittavaa rinnakkaiseloä. **Kiinnittymisen kokemuksen** kautta yhteiskunnallinen yhteenkuuluvuus vahvistuu, mikä tukee yksilön, yhteisöjen ja yhteiskunnan resilienssiä.”

Kulttuuriperintöstrategia 2030

Elävän perinnön wikiluettelo: [Chileläisten kansallispäivän viettoä Suomessa](#)

elävä
PERINTÖ

Aineeton kulttuuriperintö ja kestävä kehitys

- (ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen) kestävyysmurros edellyttää kulttuuristen prosessien ymmärtämistä
- aineeton kulttuuriperintö yhteisöjen sidosten, solidaarisuuden ja resilienssin lähteenä
- aineeton kulttuuriperintö kestävien käytäntöjen varantona: ”perinnön pelastamisesta pelastavaan perintöön”; ”tulevaisuusperintö”

Traditional system of Corongo's water judges

Peru

Inscribed in 2017 ([12.COM](#)) on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity

The Traditional System of Corongo's Water Judges is an organizational method developed by the people of the district of Corongo in Northern Peru, embracing water management and historical memory. The system, which dates back to pre-Inca times, is primarily aimed at supplying water fairly and sustainably, which translates into proper land stewardship, thereby ensuring the existence of these two resources for future generations. The people of Corongo are the main bearers of the element since the system regulates their agricultural tasks, and the highest authority is the water judge, whose role is to manage water and organize the main festivities in Corongo. The element is the pillar of Corongo's memory and cultural identity and complies with the fundamental principles of solidarity, equity and respect for nature. Its functions, significance and value are transmitted to younger generations within the family and public spheres, and emblematic dances of the city, linked to the system, are taught across all school levels. The relationship between St Peter and water, and hence prosperity and wellbeing, is one of the main values passed on; children learn about devotion to the patron saint either by participating in religious celebrations or through the oral tradition.

© Ministry of Culture of Peru, 2015

VIDEOITA

Avalanche risk management

Switzerland

Austria

Inscribed in 2018 ([13.COM](https://www.unesco.org/en/whl/2018)) on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity

Avalanche risk management has shaped the identity of Alpine populations, as every winter they deal with the threat avalanches pose to inhabitants, tourists, means of communication and other vital infrastructure. Since the Alps are densely populated, the phenomenon of avalanches is a prime concern and a collective responsibility of the communities. For centuries, inhabitants and highlanders have developed local empirical knowledge, management and risk-avoidance strategies as well as cultural practices to guard themselves against avalanche hazards. Nowadays, modern tools such as measurement instruments and risk mapping complement traditional knowledge, which continues to be developed and adjusted on the ground by knowledge bearers. The element is entrenched in the everyday culture of the communities concerned and underscores the importance of solidarity in crisis situations. Assessing avalanche risks requires a sound knowledge of nature, especially the terrain, snow, weather conditions and past avalanches. While that knowledge was once transmitted verbally, nowadays it is the result of a dynamic process combining empirical knowledge and

© Office fédéral de la culture, 2017

ÄÄ VIDEOITA

Kiitos!

14.2.2026

Lauri Oino
kehittämispäällikkö, Kansanmusiikki-insituutti